

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חֲשֹמוֹנַי וּבְנָיו. כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרְתְךָ וּלְהַעֲבִירם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. מה מיוחד בתורת ישראל? ומדוע התנגדו כל כך היוונים שנמשך לקיים את התורה? התורה היא לא עוד חכמה יפה. לא מתמטיקה, לא פיזיקה, ואפילו לא רעיונות מוסריים יפים ורוחניים. התורה היא הדרכה אלוקית. ה' יתברך גזר בתוך התורה את רצונותיו, ועל ידי קיום התורה אנחנו דבקים בו. כל חכמה אנושית היא יחסית וחולפת, היום חושבים כך ומחר אחרת. **תורת ה' היא תורה נצחית ובלתי משתנית**, ממש כמו שה' נצחי ובלתי משתנה.

על הנקודה הזאת נאבקו בנו היוונים. הם הסכימו לקבל את חכמת התורה, אך לא כחכמה אלוקית אלא כעוד חכמה אנושית. כמו איזו פילוסופיה. לכן הם גם התנגדו כל כך למצוות. המצוות מראות יותר מכל דבר שהתורה היא לא רק חכמה, אלא גם דרך חיים. היוונים רצו "להשפיעם תורתך", כלומר להשיח שהתורה היא תורת ה', ועל ידי זה "ולהעבירם מחקי רצונך" – לבטל אותנו מקיום מצוות ה' שמיחדות אותנו מכל העמים.

חסר הנרות ומנהג מהדרין מן המהדרין | הלכות

חיבה מיוחדת נודעה למצוות הדלקת נרות חנוכה. בדרך כלל יש שתי מדרגות במצוות: חובת המצווה וקיומה למהדרין. ואילו בהדלקת נרות חנוכה יש שלוש מדרגות: חובת המצווה, למהדרין, ומהדרין מן המהדרין. ולא עוד, אלא שנהגו כל ישראל לקיים את מצוות נרות חנוכה כמנהג 'מהדרין מן המהדרין'. חובת המצווה היא שבכל בית ידליקו בכל יום מימי החנוכה נר אחד בעבור כל בני הבית, ובנר זה יזכרו את נס החנוכה ויפרסמו אותו. המהדרין מדליקים נר אחד לכל אחד מבני הבית הגדולים. לדוגמה, אם היו בני הבית ארבעה, מדליקים בכל הימים ארבעה נרות, ועל ידי כך מבטאים את ההשתתפות של כולם במצווה.

"אני נזכר במשהו ששבר פעם את לבי. זה היה לפני שנים, בדרום אפריקה. ביום שישי אחר הצהריים הלכתי למקווה עם בן דודי, שהוא אחד מגדולי הרבנים שם. היה שם יהודי אחד, עם שני תאומים, בני חמש. ואתם יודעים איך ילדים מתנהגים במקווה: הם לא נכנסים וטובלים ומיד יוצאים. הם משחקים, מתיזים מים אחד על השני, ובסוף עד שהם כבר מתחילים להתלבש פתאום הם מחליטים שהם מוכרחים שוב לחזור למים... הם היו ילדים חמודים, אבל היה מאוחר, סמוך לשבת. ופתאום, האבא תופס את הילדים שלו ומתחיל להכות אותם כמו משוגע. עכשיו תארו לכם שהייתי מספר לכם: 'שראית את זה, שמרתי על קר רוח ולא כעסתי'. לא! הקב"ה נתן לי את הרגש הזה של כעס בשביל מצבים כאלה! ניגשתי לאותו יהודי ואמרתי לו: 'דע לך, אם זה לא היה מול הילדים שלך, הייתי מכה אותך חמש פעמים'. חוצפה! שני ילדים קטנים. מה הם יכולים לעשות? נורא. קודם כל, הילדים האלה תמיד יזכרו שבמקווה מקבלים מכות. כשהם יגדלו הם לא ילכו למקווה, אלא אם כן יקרה נס. כשאי נזכר במקרה הזה כואב לי עד היום. מה בעייה של היהודי הזה? הוא ממש לא יודע מה זאת יהדות. ובכן, כעס זה דבר חשוב – כשמתמשים בו במקום הנכון". (הרב שלמה קרליבך)

כשהלב מתוקן, אומר הרב קרליבך, יש מקום לכל המידות. גם מידת הכעס, מוצאת את מקומה החיובי והנכון. לצערנו, לפעמים דווקא אנשים טובים נכנעים למצבים מקולקלים כי אין להם מספיק עוצמה ונחישות להתנגד בכל תוקף. הם 'עדינים' מדי. 'טובים' מדי. אך האמת היא שמי שחושב שלהיות טוב זה רק להיות נחמד בכל מצב – טועה. מי שטוב באמת יודע להגיב גם בתקיפות ובנחישות כשהוא רואה מעשים שליליים. אולי לכן דווקא בחג החנוכה, החג שבו מניקים את הלב ומאירים את הפינות האפלות ביותר, נעשה הניצחון דווקא בידי כהנים. ללמד אותנו שדווקא אנשי הרוח העדינים יודעים להשתמש בגבורתם שמקורה בקודש ולהילחם ללא מורא נגד כל המתנגדים שרוצים לכבות את שלהבת הנשמה של עם ישראל. כי מי שטוב באמת לא מוותר לרע, אלא נאבק אתו עד לניצחון!

גבורה מיוחדת היא גבורתם של ישראל, גבורה המצטיינת לא בכיבושים שמכבשים את אחרים [...] אלא גבורה שבעיקרה היא קשורה בכיבוש שהאדם כובש את עצמו. (הרב קוק)